בס"ד

קול קורא

כ"ג אלול תשפ"א **ת**הא **ש**נת **פ**סקי **א**דה"ז

הננו בזה לגלות דעתנו לכללות אנשי שלומינו די בכל אתר ואתר, **שעל פי פסק אדמו"ר הזקן שבזמנינו זה אין לנו רשות הרבים דאורייתא,** מחמת כמה טעמים[1], ועל פי דברי שאר רבותינו נשיאינו ובכללם דברי רבינו נשיא דורנו, **מצוה עלינו לתקן עירובין בעיירות בכל מקום שאפשר לתקן עירוב כשר לכתחילה** - על פי פסקי השו"ע ופסקי אדמו"ר הזקן ואדמו"ר הצמח צדק - כדי להציל ממכשול וכדי להתיר הטלטול ברחובות, ובלבד שהעירוב יהי' תחת אחריות רבנים ודיינים מומחים בהלכות עירובין, ושיהי' מפוקח באופן תמידי באמצעות משגיחים.

בכמה הזדמנויות גילה רבינו זי"ע דעתו הקדושה בפני הרבנים והעוסקים בצ"צ בארצנו הקדושה ת"ו ובחו"ל, אשר מצוה רבה היא לתקן עירובין בעיירות, ו"זכות גדול ונפלא הוא" לכל המסייעים לדבר מצוה זה, כי על ידי העירובין נשמרים אלפים ורבבות מישראל ממכשול **חילול שבת בשוגג או אפילו במזיד** רחמנא ליצלן, ועל ידי כן מתחזקת שמירת שבת קודש בכל מקומות מושבותיהם של אחב"י.

ואף שמצינו בהוראותיו הקדושות של רבינו שהסתייג מעשיית עירוב בפרסום באיזה קהילות, הנה באותם מקומות ובאותו הזמן לא היתה רשות משלטון המדינה להקמת עירוב, והאפשרות היחידה היתה להסתמך על מחיצות קיימות, באופן שגם אם הדיינים והמשגיחים היו מוצאים אחר כך פסול בעירוב לא היו יכולים לתקנו[2], או במקומות וזמנים שלא הייתה האפשרות למנות משגיח תמידי על העירוב, באופן שאם העירוב הי' נפסל לא הי' מתוקן מיד, ואלו היו טעמי חששותיו של רבינו בנידון זה, וכפי שמבואר בדברי קדשו[3]. ברור הדבר כשמש, על יסוד דברי רבינו בשאר מקומות, שלא ללמד על הכלל כולו יצא בהוראה זו, וכדמוכח מכך שלגבי מקומות אחרים כתב רבינו בפירוש ש"מצוה רבה היא לתקן עירובין בעיירות".

המורם מהנ"ל, שבכל מקום שרבנים מומחים בהלכות עירובין, ובעלי ניסיון בשטח זה, ממליצים על תיקון עירוב **כדין**, ושניתן להתקין בו את העירוב באופן שיהי' תמיד תחת אחריות דיינים מומחים ותחת פיקוח משגיחים מיוחדים שתפקידם לתקן המחיצות מיד באם יישברו (וע"י כך יסורו החששות שהעלה רבינו במענות ק'), **פשוט** שאין שום מקום על פי דעת רבינו זי"ע להימנע מהתקנת העירוב, וכפסק דין התשב"ץ שהביא רבינו באגרותיו[4]: **"דרך ת"ח הוא לתקן, ומי שלבו נוקפו בזה הדיוטות גמורה היא, או מינות נזרקה בו, וזכות גדולה היא למתקן".** ואדרבה, כל המסייע לדבר מצוה זה - בגופו ובמאודו - זכות הרבים תלוי בו, והרי זה מקרב על ידי כן את הגאולה האמיתית והשלימה

---

[1] כי דין רשות הרבים דאורייתא לפי דעת אדה"ז הוא רק כאשר בוקעים בה ששים רבוא בכל יום (שוע"ר סימן שמ"ה סי"א, וכמבואר באג"ק רבינו ח"ט עמוד מא). והגם שאדמו"ר הצמח צדק כתב שכל יר"ש יחמיר לעצמו (חידושי צ"צ על הש"ס סד, ב), מ"מ גם לדעתו כך היא ההלכה מעיקר הדין.
והנה בזמנינו ובמקומותינו ישנם עוד שני טעמים שבגללם אין לחוש לרה"ר דאורייתא גם לדעה המחמירה: (א) שאין הרחובות מפולשים משער לשער, עיין מ"ש אדה"ז בשלחנו (סי' שמ"ה סי"א) דבעינן מפולש ומכוון, וכמבואר מדברי הצ"צ בחידושי הש"ס (לג, ב-לד, א) שאף כשאין חומה לעיר (דייקא) נצרך תנאי זה. (ב) העיירות הגדולות שלנו הן מוקפות בחומות הבתים מארבע רוחות (ומהני בזה, כמבואר בשוע"ר סימן שנג בקו"א סק"א). וראה באריכות ובהרחבה בקובץ 'הערות ובאורים' דישיבת אהלי תורה גליון א'קנד (ר"ח כסלו תשע"ט) עמוד 78-70 וגליון א'קנז (יו"ד שבט תשע"ט) עמוד 190-178, ובקובץ 'אור ישראל' גליון עח עמוד רכ ואילך, וראה ג"כ בקונטרס "להצדיק קודש" (ברוקלין, תש"פ).

[2] **וגם היו באותם מקומות בעיות הלכתיות נוספות, וד"ל**, וכמפורש באגרות קודש חלק טז עמוד שז ואילך. וראה בהרחבה בקובץ 'הערות וביאורים' גליון א'קצט (ג' תמוז תשפ"א), עמוד 126 ואילך.

[3] וזוהי כוונת מענה רבינו לאנ"ש במלבורן "שאי אפשר שלא יארע שבת קודש אחד והעירוב פסול".

[4] שו"ת תשב"ץ חלק ב סימן לז, אגרות קודש חלק ט עמוד מג ועמוד קסה.

PUBLIC STATEMENT

We the undersigned would like to express our opinion to *anash* wherever they reside:

According to the ruling of the Alter Rebbe, in this day and age, there is no concept of a public domain as defined by Biblical Law for several reasons (see footnote for explanation[1]). We would like to emphasize that, based on the words of our Rebbeim throughout the years, including the Rebbe, the *nasi* of our generation, **it is a *mitzvah* for us to establish *eruvin* in cities where it is possible to do so *l'chatchila*** (initial preference) – based on the rulings of the *Shulchan Aruch,* those of the Alter Rebbe, and those of the *Tzemach Tzedek* – in order to prevent people from transgressing and in order to allow carrying in the streets, provided that Rabbonim and Dayanim who are experts in the laws of *eruvin* will be responsible for the establishment and supervision of these *eruvin*, and they will continually be inspected by overseers.

In many instances, our Rebbe revealed his opinion to Rabbanim and communal activists in *Eretz Yisrael* and in the Diaspora that it is a *mitzvah* to establish *eruvin* in cities, stating, "It is a great and wondrous merit" for all those who participate and help in this *mitzvah* because through *eruvin*, thousands and tens of thousands of Jews are saved **from violating the laws of Shabbos, whether unwittingly or knowingly.** In this manner, the observance of the holy Shabbos is strengthened in all places where our fellow Jews reside.

True, the Rebbe hesitated regarding the establishment of an *eruv* publicly in certain communities. Nevertheless, in those communities and at that time, the local government did not grant permission to establish an *eruv*. The only possibility was to rely on the existing enclosing structures, and the Dayanim and the supervisors would not have the authority to correct any disqualifying factor in these *eruvin*.[2]

---

[1] According to the Alter Rebbe, the definition of a public domain as defined by Biblical Law is a place where 600,000 people pass through every day (the Alter Rebbe's *Shulchan Aruch,* sec. 345:11, as explained by the Rebbe in his *Igros Kodesh,* Vol. 9, p. 41). Even the *Tzemach Tzedek*, who writes "Every G-d-fearing person should act with stringency regarding his own conduct," agrees that the above ruling constitutes the *halachah* according to the letter of the law.

In the present era, there are two other reasons why there is no concern regarding a public domain as defined by Biblical Law even according to the stringent view:

a) In today's cities, the streets do not run in a straight line from one entrance to the city to the other. See the Alter Rebbe's *Shulchan Aruch,* sec. 345:11, which states that this is a requirement for an area to be considered a public domain according to Biblical Law. As stated by the *Tzemach Tzedek* in his *Chiddushim al HaShas,* pp. 33b-34a, this stipulation applies even when the city is not surrounded by a wall.

b) The buildings in contemporary large cities constitute walls that surround the city on all four sides. See the lengthy explanation in the *Kovetz Haaros U'Biurim of Ohelei Torah,* issue 1154, pp. 70-78, issue 1157, pp. 178-190, and the *Kovetz Or Yisrael,* issue 78, p. 220ff. See also *Kuntreis LaTzaddik Kodesh*.

[2] **There were also other *halachic* difficulties in establishing *eruvin* in those places**, as stated in the Rebbe's *Igros Kodesh,* Vol. 16, p. 307ff. See the extensive explanation in *Kovetz Haaros U'Biurim,* issue 1199, p. 126.

Alternatively, at times, it was not possible to appoint an overseer who would continually check the *eruv* so that it could not be fixed immediately if it were to become invalid. These were the reasons for the Rebbe's hesitation in those instances as explained in his own words.[3] It is as clear as day, based on the Rebbe's words in other sources, that his words of hesitation regarding these instances should not be taken as universal guidelines in other places as is evident from the fact that regarding other places, the Rebbe wrote explicitly, "It is a great *mitzvah* to establish *eruvin* in cities."

It is understood from the above that when there are Rabbanim, who are experts in the laws of *eruvin* and who have field experience in the application of these laws, who suggest establishing an *eruv* **according to law** and there is the possibility that expert *Dayanim* will take responsibility for establishing the *eruv* and supervisors who are charged with immediately correcting any flaw that might arise in the enclosing structures – this would remedy the concerns the Rebbe expressed in his letter – **it is obvious** that, according to the Rebbe's guidelines, there is no reason to refrain from establishing an *eruv*. Furthermore, to refer to the ruling of *Tashbatz*[4] quoted by the Rebbe in his letters:[5] **"A Torah scholar's mode of conduct is to establish [*eruvin*]. Anyone who has misgivings in his heart about this demonstrates utter illiteracy – or he has become influenced by heresy. It is a great merit to establish [*eruvin*]."** On the contrary, the merit of the general populace is dependent on everyone who assists in this *mitzvah* – whether through his efforts or through his finances. By doing so, he brings closer the true and ultimate redemption.

---

[3] This is the intent of the Rebbe's words to the Chassidim of Melbourne, "It is impossible that there will not be one *Shabbos* on which the *eruv* will become invalid."
[4] The Responsa of *Tashbetz,* Vol. 2, responsum 37.
[5] The Rebbe's *Igros Kodesh,* Vol. 9, pp. 43, 165.

ועל זה באנו על החתום

הרב מיכאל שלמה אבישיד
ראש כולל ורב קהילת חב"ד רמת בית שמש א'
ודיין ב'ועד רבני ליובאוויטש צרפת' ובארץ הקדש
ובעהמ"ח מחנה מיכאל

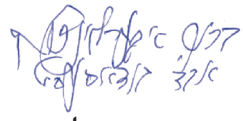

הרב ברוך אבערלאנדער
אב"ד בודאפעסט
ובעהמ"ח שו"ת אמר רב"א (בדפוס)

הרב יהורם אולמאן
ראב"ד בד"ץ סידני והמדינה
ובעהמ"ח שו"ת מלשכת הדרום

הרב אברהם אלאשוילי
עורך שו"ע אדה"ז המבואר

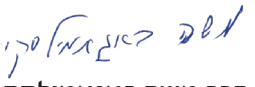

הרב משה באגאמילסקי
רב בית כנסת קהל בית רבקה דקראון הייטס

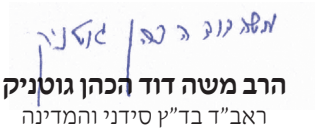

הרב משה דוד הכהן גוטניק
ראב"ד בד"ץ סידני והמדינה

הרב דוד דובאוו
רב קהילת בית חב"ד בפרינסטון
ובעהמ"ח ילקוט לוי יצחק

הרב עקיבה וגנר
ראש ישיבה תות"ל בטוראנטו

הרב נועם וגנר
ראש ישיבה תות"ל ביוהנסבורג

הרב פנחס הכהן פלדמן
שליח הראשי בניו סאוט ויילס
ורב מו"ץ בסידני

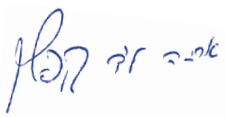

הרב אריה ליב קפלן
ראש ישיבה תו"ת במונטריאל

הרב לוי יצחק קפלן
רב ומשפיע של השול בקראון הייטס

הרב דוב שוחאט
רב בבל הרבור פלורידה

אנו, החתומים מטה, זוכרים מה שסיפר לנו הגה"ח ר' משה לנדא ע"ה בהיותו בסידני,
אשר אדמו"ר עודד את אביו, הגה"ח ר' יעקב לנדא ע"ה, לעסוק בתיקון עירובין בארץ ישראל.

הרב יהורם אולמאן
ראב"ד בד"ץ סידני והמדינה

הרב משה דוד הכהן גוטניק
ראב"ד בד"ץ סידני והמדינה

הרב פנחס הכהן פלדמן
שליח הראשי בניו סאוט ויילס
ורב מו"ץ בסידני

לכבוד הרבנים הגאונים שליט"א

הנני מצטרף להתעוררות הברוכה בעניין תיקון עירובין בעיירות גדולות.

כבר כתבתי הרבה בזה, והדבר פשוט, וכמ"ש רבינו החת"ס זי"ע (או"ח סי' צ"ט) וז"ל: דבר זה אינו צריך לפנים ולראי', והוא מן השכל ומן המבואר להדיא בדברי חז"ל וכו',א"כ השכל הפשוט גוזר שראוי ומחוייב לתקן החצרים והמבואות בעירוב המתיר טלטול, עכ"ל.

וכן נהגו והורו גדולי ישראל בכל הדורות, שמכיון שבזמננו אין לנו רשות הרבים דאורייתא, מצוה עלינו לתקן עירובין בעיירות שאפשר לתקנן כראוי וכנכון כדת וכדין, תחת פיקוח של רבנים ת"ח מופלגים, אשר יעמידו משגיחים מומחים יראי ה' לעמוד על המשמר ולבודקן תמידין כסדרן.

ת"ל זכינו במשך השנים לברכת קדש ולדברי עידוד מכ"ק אדמו"ר מליובאוויטש זי"ע לגבי תיקון עירובין בעיירות קטנות וגדולות, וגם השתתף בתיקון העירובין ע"י נתינת כסף, והדגיש שזהו בתנאי שהעירוב יהי' תחת פיקוח ת"ח ומורי הוראות מובהקים.

ובכן, הנני בזה לברך את כל העוסקים במלאכות הקודש, יהי ה"א עמם להצליח בכל מעשיהם, ובכל אשר יפנו יצליחו, וזכות שמירת ועונג שבת יעמוד להם ולזרעם אחריהם להוושע בכל מילי דמיטב, עדי נזכה ליום שכולו שבת, בביאת מלכא משיחא אכיה"ר.

הכו"ח לכבוד המצוה הגדולה

הרב גבריאל ציננער

רב דק"ק נטעי גבריאל

ובעהמ"ח ספרי נטעי גבריאל ועוד

A LETTER FROM HARAV GAVRIEL TZINNER

To the Esteemed Rabbanim and Gaonim,

I would like to join your laudable initiative to arouse the community regarding the establishment of *eruvin* in large cities.

I have written much concerning the subject. It is a straightforward matter, as our teacher, the *Chasam Sofer* (*Orach Chayim,* responsum 99) writes:

There is no need to offer explanations or proofs regarding this matter. It is something mandated by reason and explained explicitly in the words of our Sages.... Therefore, simple logic dictates that is fitting and obligatory to modify courtyards and lanes with an *eruv* that allows people to carry.

This was the practice of the great Torah leaders of the Jewish people throughout the generations. Since in the present era there is no public domain as defined by Biblical Law, it is a mitzvah incumbent upon us to establish *eruvin* in cities where it is possible to establish them in a proper manner, as mandated by Torah Law, and under the supervision of Rabbanim who are distinguished Torah scholars who will appoint expert and God-fearing supervisors to be vigilant and continually inspect them in an orderly manner.

I was privileged over the course of many years to receive the holy blessing and encouragement of the Lubavitcher Rebbe, *zy"a*, regarding the establishment of *eruvin* in both small and large cities. The Rebbe himself participated in the establishment of *eruvin* by donating money for that purpose. He emphasized that his gifts were conditioned on the stipulation that the *eruvin* would be under the supervision of distinguished Torah scholars.

Therefore, I grant my blessing to all those involved in this holy endeavor. May *HaShem*, our G-d, be with you and grant you success in your efforts and make everything you seek to achieve flourish. The merit of the observance of the *Shabbos* and the delight in *Shabbos* will stand you and your descendants in good stead, assisting you in all forms of goodness until the coming of the time that we will merit "the day that is *Shabbos* in its entirety," with the coming of *Melech HaMashiach. Amen;* so may it be His will.

Writing and sealing this letter on behalf of this great *mitzvah,*

Gavriel Tzinner

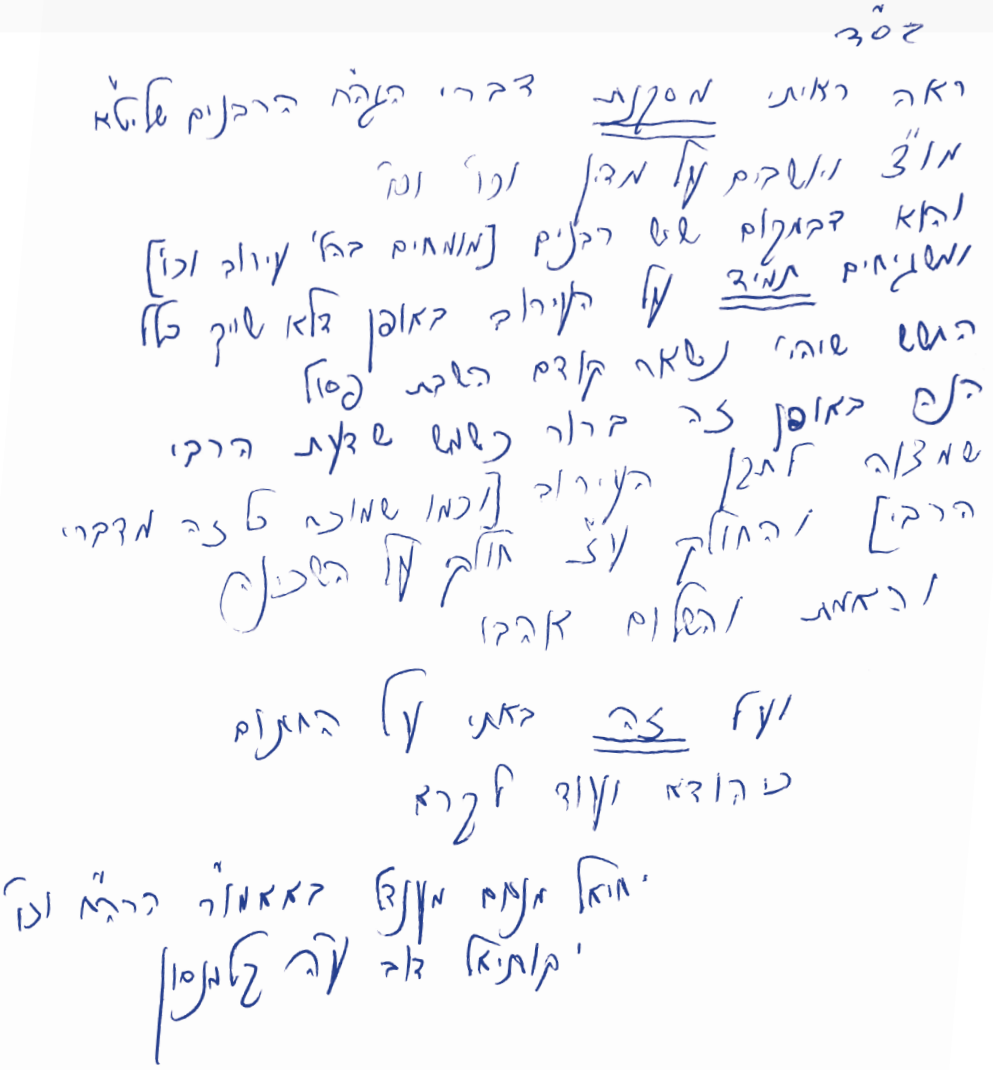

הרב יחיאל מנחם קלמנסון
ראש ישיבה תות"ל בברינוא צרפת
ובעהמ"ח מי טל ואפיקי מים

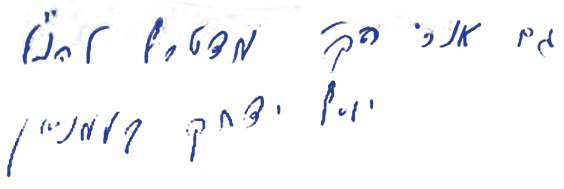

הרב יוסף יצחק קלמנסון
ראש ישיבה תות"ל ניו הייוון
ובעהמ"ח קובץ רשימת שיעורים

A LETTER FROM HARAV YECHIEL MENACHEM KALMANSON

I saw the conclusion reached by the Rabbis – namely that an eruv may be established in a place where there are expert Rabbis, who are knowledgeable in Hilchos Eruvin and supervisors who regularly inspect the eruv making certain that there would be no possibility that the eruv would be disqualified and remain in that state before Shabbos. It is clear as day that in such an instance, the Rebbe's opinion is that it is a mitzvah to establish an eruv; this is all evident from the Rebbe's words. One who differs with this statement is differing with the Divine Presence. May [all] love peace and truth.

I signed the above as an adjunct to those who issued the above ruling

A LANDMARK RULING REGARDING CITY ERUVIN FROM CHABAD RABBANIM

Our Rabbanim are in agreement that, based on the words of our Rebbeim throughout the years – including the Rebbe, the nasi of our generation – there is no concept of a public domain in this day and age, and, hence, it is incumbent upon us and it is a mitzvah to establish city eruivn.

הרב מיכאל שלמה אבישיד

הרב ברוך אבערלאנדער

הרב יהורם אולמאן

הרב אברהם אלאשוילי

הרב משה באגאמילסקי

הרב משה דוד הכהן גוטניק

הרב דוד דובאוו

הרב עקיבה וגנר

הרב נועם וגנר

הרב פנחס הכהן פלדמן

הרב לוי יצחק קפלן

הרב אריה ליב קפלן

הרב גבריאל ציננער

הרב דוב שוחאט

הרב יחיאל מנחם קלמנסון

הרב יוסף יצחק קלמנסון